

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเฉพาะปัญหาและแสวงหาข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาของการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในเขตการศึกษา 9 โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และ ครูสอนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ตามโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งได้แก่ หัวหน้ากลุ่มทักษะภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หัวหน้ากลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ ของโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 9 จาก 34 โรงเรียนซึ่งมีจำนวนประชากร ดังนี้

3.1.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 68 คน

3.1.2 กลุ่มหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มทักษะภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หัวหน้ากลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ จำนวนทั้งสิ้น 204 คน

รวมจำนวนประชากรทั้ง 2 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 272 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากร

เทศบาล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร		
		ผู้บริหารโรงเรียน	หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	รวม
เมืองขอนแก่น	11	22	66	88
ตำบลเมืองพล	3	6	18	24
เมืองสกลนคร	4	8	24	32
เมืองเลย	3	6	18	24
เมืองหนองคาย	4	8	24	32
เมืองอุดรธานี	9	18	54	72
รวม	34	68	204	272

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาของการบริหารหลักสูตรในสถานต่างๆของโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 9 แบบสอบถามมีลักษณะดังนี้

3.2.1 ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพของคำตอบแบบสอบถาม โดยถามในด้าน เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และเทศบาลสังกัด ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรด้านต่างๆของโรงเรียน คำถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวนประเด็นคำถาม 90 ข้อ โดยมีค่าคะแนนของระดับปัญหาให้หาคำตอบพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายความว่า มีปัญหาในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายความว่า มีปัญหาในระดับ มาก
- 2 หมายความว่า มีปัญหาในระดับ น้อย
- 1 หมายความว่า มีปัญหาในระดับ น้อยที่สุด
- 0 หมายความว่า ไม่มีปัญหาเลย

การออกแบบสอบถาม ผู้ตอบจะทำเครื่องหมายเลือกตอบข้อละ 1 เครื่องหมาย แบบสอบถาม ตอนที่ 2 นี้ จะครอบคลุมปัญหาการบริหารหลักสูตร 10 งานคือ

1. การใช้หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร
มีประเด็นคำถามจำนวน 10 ข้อ (ข้อ 1-10) คิดเป็นร้อยละ 11.11
2. การจัดตารางสอน
มีประเด็นคำถามจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 11-19) คิดเป็นร้อยละ 10
3. การจัดครูเข้าสอน
มีประเด็นคำถามจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 20-28) คิดเป็นร้อยละ 10
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
มีประเด็นคำถามจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 29-37) คิดเป็นร้อยละ 10
5. การจัดสอนซ่อมเสริม
มีประเด็นคำถามจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 38-46) คิดเป็นร้อยละ 10
6. การจัดท่าและการใช้สื่อการสอน
มีประเด็นคำถามจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 47-55) คิดเป็นร้อยละ 10
7. การจัดห้องสมุดโรงเรียน
มีประเด็นคำถามจำนวน 7 ข้อ (ข้อ 56-62) คิดเป็นร้อยละ 7.78
8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
มีประเด็นคำถามจำนวน 8 ข้อ (ข้อ 63-70) คิดเป็นร้อยละ 8.89
9. การวัดและประเมินผลการเรียน
มีประเด็นคำถามจำนวน 11 ข้อ (ข้อ 71-81) คิดเป็นร้อยละ 12.22
10. การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
มีประเด็นคำถามจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 82-90) คิดเป็นร้อยละ 10

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรในด้านต่างๆของโรงเรียน จากปัญหาทั้ง 10 ด้านในตอนต้น 2 ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยในแต่ละด้านที่ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.2.2 การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการ จัดหมาย โครงสร้าง แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และผลงานการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตลอดจนการสังเกตและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเทศบาลบางแห่งอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามปัญหาโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาของงานการบริหารหลักสูตรที่โรงเรียนปฏิบัติให้มากที่สุดและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนั้น แล้วนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 ท่าน ช่วยตรวจแก้และตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในครั้งนั้น ได้แก่

- 1) นางสาวอรุณศรี ศรีทองนาก หัวหน้าฝ่ายนิเทศการศึกษา กองการศึกษา เทศบาลเมืองขอนแก่น
- 2) นายนเรศวร์ ศรีนพรัตน์ หัวหน้ากองการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร
- 3) นายสหัส ดิษฐมี ณ ชุมแพ ศึกษาธิการกองการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร
- 4) นายเสรี ทุนศิริ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง กองการศึกษา เทศบาลเมืองอุดรธานี
- 5) นายวันฤกษ์ ชัยจกรกิจ หัวหน้าฝ่ายนิเทศการศึกษา กองการศึกษา เทศบาลเมืองอุดรธานี
- 6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยศศักดิ์ อมแสน หัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร

7) อาจารย์ปาริชาติ มาลัยวงษ์ อาจารย์ประจำคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุดรธานี

8) อาจารย์โสวัจ พิศชวนชม รองหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุดรธานี

4. นำแบบสอบถามหาณาการตรวจของผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายบริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง และหัวหน้าสายชั้นของโรงเรียนเทศบาลเมืองอุดรธานี จำนวน 46 คน ทดลองตอบแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่ได้คืน

มาหาค่าความเชื่อมั่น เฉพาะตอนที่ 2 ที่เป็นค่าถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_t^2} \right)$$

α = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมดหรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งหมด

(อนันต์, 2521)

ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเฉพาะตอนที่ 2 ครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ซึ่งเป็นค่าคะแนนที่เชื่อถือได้สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ ส่วนแบบสอบถามในตอนที่ 3 ที่เป็นข้อเสนอแนะนั้นควรมีให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและภาษาให้ชัดเจนก่อนให้นำแบบสอบถามไปใช้จริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด โดยนำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปติดต่อเพื่อขออนุญาตจากทางนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองขอนแก่น เทศบาลตำบลเมืองพล เทศบาลเมืองสกลนคร เทศบาลเมืองเลิง เทศบาลเมืองหนองคาย และเทศบาลเมืองอุดรธานี จากนั้นผู้วิจัยได้แนบสำเนาหนังสือขออนุญาตดังกล่าว พร้อมแบบสอบถามเพื่อนำส่งให้กลุ่มประชาสัมพันธ์แบบสอบถาม พร้อมแนบวันที่จะมารับแบบสอบถามคืน

จากแบบสอบถามที่กลุ่มประชาสัมพันธ์ทั้งหมด จำนวน 272 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นฉบับที่ตอบสมบูรณ์ได้จำนวนทั้งสิ้น 263 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.70 แบบสอบถามทั้งหมดจึงแสดงไว้ใน ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถาม

กลุ่มประชากร	จำนวนที่ส่งทั้งหมด	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	68	64	94.12
หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	204	199	97.55
รวม	272	263	96.70

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนและเป็นฉบับที่ตอบสมบูรณ์ทั้งหมดไปวิเคราะห์ ดังนี้

3.4.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละของแต่ละรายการจากการตอบ นำเสนอในรูปตารางประกอบด้วยคำบรรยาย

3.4.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการบริหารหลักสูตรในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าการแต่ละข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นช่วงๆ ดังนี้

ช่วงคะแนน	0 - 0.49	หมายความว่า	ไม่มีปัญหาเลย
ช่วงคะแนน	0.50 - 1.49	หมายความว่า	มีปัญหในระดับน้อยที่สุด
ช่วงคะแนน	1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีปัญหในระดับน้อย
ช่วงคะแนน	2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหในระดับมาก
ช่วงคะแนน	3.50 - 4.00	หมายความว่า	มีปัญหในระดับมากที่สุด

3.4.3 ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหการบริหารหลักสูตรในแต่ละด้านจากปัญหาในตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ จากการตอบของกลุ่มประชากรในแต่ละข้อ นำเสนอเป็นตารางประกอบด้วยคำบรรยาย

3.5 สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย}$$

$$fx = \text{ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้}$$

$$n = \text{จำนวนคู่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \left(\frac{\sum fx}{n}\right)^2}$$

$$S.D. = \text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$X = \text{ค่าคะแนนที่กำหนดให้}$$

$$fx = \text{ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้}$$

$$n = \text{จำนวนคู่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$